

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Бх. № 412.51
 Дата 08.10.21г.

ДО

КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД НА
 РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

по к.д. № 18/2021 г.

И С К А Н Е

ОТ

КИРИЛ ПЕТКОВ ПЕТКОВ, [REDACTED]

[REDACTED]
 чрез адв. Лена Бориславова, член на
 САК,

с [REDACTED]

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

С настоящото (I) представям изисканите с Ваше писмо от 09.09.2021 г. от доверителя ми документи, (II) изразявам становище по допустимостта на производството, алтернативно, (III) отпращам искане доверителят ми да бъде призован и изслушан в рамките на конституционното производство като заинтересована страна и да му се даде възможност да представи писмено становище, и (IV) отпращам искане да бъдат извършени допълнителни процесуални действия за събиране на относими доказателства.

I. Изпълнение на искането за представяне на документи

С Ваше писмо от 09.09.2021 г. г-н Кирил Петков бе поканен да представи официален документ от компетентния държавен орган на Канада, удостоверяващ освобождаването му от канадско гражданство. Нито в писмото, нито в приложеното към него определение бе определен срок за това.

В отговор на обществения интерес и веднага след като доверителят ми получи официално съответните документи, както и за целите на законосъобразното протичане на конституционното производство представям и моля да вземете предвид следните документи и доказателства, установяващи датата, на която доверителят ми е направил официално волеизявление за отказ от канадското си гражданство чрез попълване на заявление по образец /Доказателство № 1/ и изпращането му до компетентните служби в Канада, както и удостоверяващ документ – Сертификат № 8138 /Доказателство № 2/ за приключване на процедурата по освобождаването му от канадско гражданство.

Видно от приложената разписка за куриерски услуги /Доказателство № 3/ на 21.04.2021 г.- непосредствено след като е бил поканен да стане министър на икономиката във временното правителство на президента Румен Радев, г-н Кирил Петков е извършил всички възможни действия, необходими за отказ от канадско гражданство, и е уведомял надлежно канадските власти, с което трайно е прекратил

всякакви връзки с Канада. Доверителят ми е върнал своя канадски паспорт; повече от 10 години не пребивава на територията на Канада; данъчнозадължено лице е единствено в България, където се намират неговото семейство и центърът на жизнените му интереси.

С имейл на Olivier Jacques – официален представител на канадските служби по имиграционни, бежански въпроси и въпроси относно гражданството (Immigration, Refugees and Citizenship Canada), г-н Кирил Петков е уведомен, че канадските власти са получили подаденото от него заявление за отказ от гражданство от 21.04.2021 г. /Доказателство № 4/.

Представям и получено на 01.10.2021 г. официално писмо от г-жа Amila Smailbegovic – ръководител на отдела за миграционни въпроси (Migration Program manager) към посолството на Канада в Букурещ, Румъния, и приложен към него Сертификат № 8138, с който се удостоверява, че в резултат на приключена административна процедура за отказ от канадско гражданство правителството на Канада не счита г-н Кирил Петков като канадски гражданин.

II. Становище по допустимостта на производството

Считам, че делото следва да бъде прекратено, тъй като то остава без предмет и правният интерес от разглеждането на искането по същество е отпадал.

На първо място, оспореният Указ № 129 от 10.05.2021 г. на президента на Републиката е изчерпал своето правно действие с издаването на Указ № 244 от 14.09.2021 г. (обн., ДВ, бр. 77 от 16.09.2021 г.), с който се назначава последващо временно правителство. Конституционният съд многократно се е произнасял, че последиците на акта, предмет на конституционно оспорване, следва да съществуват към момента на произнасянето - в този смисъл Определение № 1/2018 г. по к.д. № 7/2018 г., Определение № 6/2016 г. по к.д. № 11/2015 г., Определение № 3/2016 г. по к.д. № 5/2016 г., Определение № 2/2015 г. по к.д. № 2/2015 г., Определение № 3/2020 г. по к.д. № 12/2020 г., както и Определение от 07.10.2021 г. по к.д. № 5/2021 г., и др.

Съгласно практиката на Конституционния съд, обективизирана в Решение № 14 от 2013 г. по к.д. №17/2013 и Решение № 3 от 2020 г. по к.д. № 5 /2019 г., актовете на г-н Кирил Петков, издадени в качеството му на министър на икономиката, остават действителни независимо от изхода от настоящото производство, което е допълнително основание да се отрече наличието на потенциални правни последици, които биха дали основание за разглеждането на делото по същество.

Присъединявам се и поддържам изцяло аргументите, изложени в Становище с вх. № 406 КД/ 05.10.2021 г. на президента на Република България Румен Радев по настоящото дело, както и формулирането искане за прекратяване на производството.

На второ място, въз основа на представените с настоящото Искане документи е видно, че към днешна дата правителството на Канада не счита г-н Кирил Петков за канадски гражданин и изследването на това обстоятелството в настоящото конституционно производство е безпредметно.

В случай че Конституционният съд не прекрати настоящото производство поради отпаднал предмет и липса на правен интерес, тогава следва да се приеме за основателно искането за конституирането на г-н Кирил Петков като заинтересована страна в качеството му на лице, засегнато от предмета на конституционното дело. Подробни аргументи в тази връзка излагам по-долу (част III).

III. Искане за конституиране като заинтересована страна

В случай че приемете, че настоящото производство е допустимо и следва да бъде разгледано по същество, моля доверителят ми г-н Кирил Петков да бъде редовно конституиран като заинтересована страна, да бъде представляван от адвокат и изслушан в открито заседание пред Конституционния съд и да му бъде дадена възможност в едномесечен срок да представи писмено становище във връзка с предмета на делото, доколкото решението по делото ще породи правни последици в неговата правна сфера.

1. Основания за конституиране в светлината на практиката на Конституционния съд

Правният интерес за доверителя ми да участва в настоящото конституционно производство произтича от обстоятелството, че решението на Конституционния съд ще има рефлексно действие в неговата правна сфера и непосредствени правни последици за правото му да бъде избран за министър с оспорения Указ № 129 от 10.05.2021 г. (обн., ДВ, бр.39 от 12.05.2021 г.) – в зависимост от постановеното решение правото му да бъде издигнат за министър към 10.05.2021 г. ще бъде или отречено, или потвърдено. На следващо място, изводите на Конституционния съд биха могли да засегнат признатото в правния мир на ЕС за основно човешко право – право на неприкосновеност на личността, съдържащо в себе си забраната за своеволно и незаконно вмешателство в личния живот и за незаконно накърняване на честта и доброто име на европейските граждани. Изходът от настоящото производство ще има трайно отражение върху общественото мнение и оценка за действията и добро име на г-н Кирил Петков, поради което считам, че следва да се признае наличието на правен интерес от участието му в производството и да му бъде предоставена възможност да защити правата си.

В сходни производства за установяване на неизбираемост или несъвместимост на народни представители на основание чл. 72, ал. 1, т. 3 от Конституцията на Република България (вкл. поради притежаването на двойно гражданство), по силата на чл. 26 вр. чл. 25, ал. 2 от Конституцията е гарантирана възможността на засегнатото лице да участва в конституционното производство и да защити ефективно правата и законните си интереси. Така например по конституционно дело № 1 от 1995 г. относно искане за установяване на неизбираемост и предсрочно прекратяване на пълномощията на народния представител Жорж Ганчев с Определение от 08.03.1995 г. г-н Жорж Ганчев е конституиран като заинтересована страна. По конституционно дело № 18 от 2013 г., образувано по искане за установяване на несъвместимост и прекратяване правомощията на народния представител Иван Валентинов Иванов на основание чл. 72, ал. 1, т. 3 от Конституцията на Република България, с Определение от 4.07.2013 г. като заинтересована страна е конституиран самият г-н Иван Иванов, който е изразил писмено становище и е участвал в открито заседание на съда на 10.10.2013 г.

По аналогия и на основание чл. 18, ал. 2 и чл. 21, ал. 1 in fine от Конституцията считам, че доколкото предмет на установяване в настоящото производство е твърдяната неизбираемост на доверителя ми като министър, както и че за да бъде зачетено правото му на ефективно средство за защита и на справедлив съдебен процес съгласно Европейската конвенция за правата на човека и Хартата на основните права на ЕС, следва да му бъде предоставена възможност да изрази становище по делото и да участва в открито заседание пред Конституционния съд. Считам за несъвместимо с

общопризнатото право на справедлив съдебен процес, както и с правилата на формалната логика правно положение, при което едни граждани поради качеството си на народни представители имат право на изслушване и представителство от адвокат пред Конституционния съд, докато на други граждани – избрани за министри, това право се отрича.

В своята дългогодишна практика Конституционният съд неведнъж се е възползвал от предоставената му по закон правомощие да конституира като заинтересовани страни граждани, за които висящо пред Съда дело би породило правни последици. Освен по посочените по-горе дела конституиране на заинтересовани лица във връзка с упражняването и защитата на тяхното пасивно изборително право е извършено и по конституционно дело № 13 от 2001 г. по отношение на номинираните за кандидати за народни представители г-жа Ирена Иванова Маринова – Варадинова и г-н Венцеслав Асенов Димитров, които са внесли писмени становища в производството пред Конституционния съд.

По дело № 13 от 1998 г. относно искане за установяване на противоконституционност на *Закона за обявяване държавна собственост имотите на семействата на бившите царе Фердинанд и Борис и на техните наследници* като заинтересовани страни са конституирани следните физически лица, на които Конституционният съд е признал правен интерес от участие в производството: Симеон Борисов Кобурготски, Мария Луиза Хробок, Джована Савойска, Фердинанд фон Вюртемберг, Александър фон Вюртемберг, Ойген фон Вюртемберг, Софи дьо Вюртемберг и Маргрит дьо Шевини. Правният интерес на тези лица да бъдат изслушани се състои в това, че с обявяването на оспорения нормативен акт за противоконституционен ще се породят правни последици досежно тяхно право - правото на собственост. Аналогично, правният интерес за г-н Кирил Петков от изслушване по настоящото дело се състои в това, че с обявяването на оспорения акт на държавния глава за противоконституционен ще се породят правни последици за негово право - правото да бъде излъчен като министър във временния кабинет на Румен Радев и правото му на справедлив съдебен процес, когато е налице риск от засягане от доброто му име и репутация. И в двата случая е налице пряко засягане на правата на физически лица във връзка с производства по установяване на противоконституционност на юридически актове (т.нар. рефлексно действие), поради което условията за засегнатите лица да упражнят правото си да бъдат изслушани и да изложат правни аргументи в своя защита пред Конституционния съд следва да са идентични. Не считам, че са налице убедителни аргументи, които да обосноват предоставянето на по-добри възможности за защита и участие в конституционното производство на гражданите, когато се засяга тяхното право на собственост (били те и наследствени монарси), спрямо граждани, при които се засягат правото да избират и да бъдат избрани в органите на държавата, както и правото им на неприкосновеност на личността и добро обществено име. **Всички тези права следва да са гарантирани по еднакъв начин в българския правен ред и на ниво право на ЕС, между тях не съществува йерархична обусловеност и степенуване, поради което няма основание да бъдат третирани различно от страна на Конституционния съд.**

2. Основания за конституиране в светлината на правото на ЕС

В решение № 7 от 17.04.2018 г. по к.д. №7/2017 г. Конституционният съд застъпва виждането, че независимо от източниците си правото на ЕС обвързва държавите членки в своята цялост и практиката на СЕС е съществен негов елемент, като при това посочва,

че Учредителните договори на Съюза задават „конституционна харта“ на Съюза. В същото решение Конституционния съд препраща към решението по делото *Flaminio Costa v E.N.E.L.*, в което Съдът на ЕС (СЕС) формулира за първи път принципа на предимство на правото на ЕС: „... *тъй като има автономен източник, на произтичащото от Договора право поради неговия специфичен и оригинален характер не би могла да се противопостави... каквато и да е вътрешноправна разпоредба, без то да бъде лишено от общостния си характер и без да се постави под съмнение правната основа на самата Общност.*“

Конституирането на доверителя ми като заинтересована страна ще осигури спазване на изискванията на чл. 6 и чл. 13 на Европейската конвенция за правата на човека (ЕКПЧ) за гарантиране на правото на справедлив процес и на ефективно средство за защита, съответно на чл. 47 от Хартата на основните права на ЕС (Хартата), която е приета към един от Учредителните договори на Съюза, правейки я част от т.нар. „конституционна харта“ на Съюза и задължителна за Република България.¹ Производството пред Конституционния съд е единственият правен способ за установяване на неизбираемост на министър (чрез оспорване на указа за президента) и на народен представител, както и за защита на правото му на добро име и репутация по повод на тези производства, като по този начин покрива характеристиките на съдебна процедура по националното право и като такава трябва да отговаря на споменатите принципи на ЕКПЧ и на Хартата.

Докато член 6 от ЕКПЧ има по-тясно приложно поле, правото на справедлив процес, гарантирано от член 47, ал. 2 от Хартата, не е ограничено до жалбите, свързани с гражданските права и задължения, а се разпростира спрямо всякакви производства² и гласи: „*Всеки има право неговото дело да бъде гледано справедливо и публично в разумен срок от независим и безпристрастен съд, предварително създаден със закон. Всеки има възможността да бъде съветван, защитаван и представляван.*“ С изключение на приложното им поле, гаранциите, предвидени от ЕКПЧ, се прилагат по сходен начин и от СЕС въз основа на Хартата. Според съдебната практика на Европейския съд по правата на човека (ЕСПЧ)³ и на СЕС⁴ понятието за „*справедлив съдебен процес*“, се състои от различни елементи, сред които са по-специално правото на защита, принципът на равните процесуални възможности, правото на достъп до правосъдие, както и правото на достъп до адвокат. В своята практика, Съдът на ЕС приема, че „*правото на лицето да бъде изслушвано във всяко производство, право, което е неразделна част от зачитането на правото на защита, основен принцип*

¹ Съгласно практиката на Съда на ЕС член 47 от Хартата препотвърждава принципа на ефективната съдебна защита — общ принцип на правото на Съюза, който произтича от общите конституционни традиции на държавите членки и е закрепен в членове 6 и 13 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи, подписана в Рим на 4 ноември 1950 г. - в този смисъл вж. по-специално Решение от 15 май 1986 г. по дело *Johnston*, 222/84, Recueil, стр. 1651, точка 18, Решение от 13 март 2007 г. по дело *Unibet*, C-432/05, Сборник, стр. I-2271, точка 37, както и Решение от 28 февруари 2013 г. по дело *Arango Jaramillo* и др./ЕИБ, C-334/12 RX-II, точка 40;

² Срв. разясненията на президиума на Конвента, който е изработил Хартата, достъпни тук: <https://fra.europa.eu/bg/eu-charter/article/47-pravo-na-efektivni-pravni-sredstva-za-zashchita-i-na-spravedliv-sdeben-proces>

³ Вж. ЕСПЧ, Решение от 21 февруари 1975 г. по дело *Golder c/y Обединеното кралство*, серия A № 18, § 26—40, Решение от 28 юни 1984 г. по дело *Campbell и Fell c/y Обединеното кралство*, серия A № 80, § 97—99, § 105—107 и § 111—113, както и Решение от 30 октомври 1991 г. по дело *Borgers c/y Белгия*, серия A № 214-B, § 24

⁴ Решение на СЕС от 6 ноември 2012 г., *Otis* и др., C-199/11, EU:C:2012:684, т. 48;

на правото на Съюза, гарантира на всяко лице възможността да изрази надлежно и ефективно становището си“ и „преди приемането на всяко решение, което може да засегне неблагоприятно неговите интереси“.⁵ В това отношение целта на правилото, според което на адресата на увреждащо решение трябва да бъде дадена възможност да изложи своето становище преди приемането на решението, е да му се даде възможност да изтъкне свързани с личното му положение обстоятелства, които могат да бъдат основания за това решението да бъде прието, да не бъде прието или то да има определено съдържание.⁶ Ето защо, като изхождащо от лице, за което решението на Конституционния съд ще породи непосредствени правни последици, следва да бъде уважено искането на г-н Кирил Петков да бъде изслушан и представляван от адвокат в рамките на конституционното производство. Недопускането му като страна в производството пред Конституционния съд ще наруши основен принцип на правото на ЕС за достъп до правосъдие и ще „постави под съмнение правната основа на самата Общност“.

На следващо място, съгласно нормата на чл. 13 ЕКПЧ, съотв. ал. 1 на чл. 47 от Хартата „Всеки, чиито права и свободи, гарантирани от правото на Съюза, са били нарушени, има право на ефективни правни средства за защита пред съд в съответствие с предвидените в настоящия член условия.“ Това изискване се прилага както в контекста на правораздавателната дейност на гражданските и наказателните съдилища, така и по отношение на производствата пред съответните национални конституционни съдилища.⁷ Неприкосновеността на личността (и в частност защитата на доброто име и репутация на европейските граждани) безспорно е гарантирана от правото на Съюза, призната като такава и от Конституционния съд (срв. например Решение № 8 от 15.11.2019 г. по к.д. № 4 от 2019 г.). За да бъде защитено това право в настоящото производство, Конституционният съд следва да приложи чл. 47 от Хартата и да осигури на доверителя ми възможност да участва в производството.

Наличието на ефективното средство за защита изисква на първо място то да е „ефективно на практика и по закон“.⁸ Според правото на ЕС държавите членки са законово обвързани да установят системи от правни средства за защита и процедури, които осигуряват зачитане на правото на ефективна съдебна защита, гарантирано от правото на ЕС.⁹ Не съществуват изисквания относно формата на правното средство за защита и държавите имат известна свобода на преценка в това отношение. При вземане на решение обаче по въпроса какво е „ефективно“, се взема предвид съвкупността от (всички) правни средства за защита, като се отчита в каква степен те са

⁵ Вж. в този смисъл Решения от 11 декември 2014 г., Boudjlida, C-249/13, EU:C:2014:2431, т. 34 и 36 и от 9 февруари 2017 г., M, C-560/14, EU:C:2017:101, т. 25 и 31, както и Решението от 26.07.2017 г., Moussa Sacko v. Commissione Territoriale, C-348/16, ECLI:EU:C:2017:591, т. 32–35.

⁶ Вж. в този смисъл Решения от 5 ноември 2014 г., Mukarubega, C-166/13, EU:C:2014:2336, т. 47 и от 11 декември 2014 г., Boudjlida, C-249/13, EU:C:2014:2431, т. 37 и цитираната съдебна практика

⁷ В този смисъл изрично решението от 19.06.2018 на Европейския съд по правата на човека по делото *Mendrei v. Hungary*;

⁸ ЕСПЧ, M.S.S. срещу Белгия и Гърция, № 30696/09, 21 януари 2011 г., точка 288

⁹ ДЕС, член 4, точки 3 и 19. Вж. СЕС, C-50/00 P, Unión de Pequeños Agricultores срещу Съвет на Европейския съюз, 25 юли 2002 г., точки 39–41. Вж. също СЕС, T-461/08, Evropaiki Dynamiki - Proigmena Systimata Tilepikoinonion Pliroforikis kai Tilematikis AE срещу Европейска инвестиционна банка (ЕИБ), 20 септември 2011 г., точка 46.

достъпни за гражданите, дали са в състояние да осигурят удовлетворение на оплакванията им и дали предлагат разумна перспектива за успех.¹⁰

Член 47 от Хартата на основните права на ЕС изисква ефективна защита пред съд на правата, произтичащи от правото на ЕС. Той се основава на член 13 от ЕКПЧ, но осигурява по-голяма защита. Член 47 предвижда право на ефективни правни средства за защита пред съд и е приложим по отношение на всички права и свободи в правото на ЕС. Той не е ограничен до правата по Хартата.¹¹

Българският правен ред не урежда института на частна конституционна жалба. Настоящото производство пред Конституционния съд е единственото, в което лицето г-н Кирил Петков като български гражданин и носител на правото на неприкосновеност на личността, на защита на доброто си име и на пасивно изборително право може да представи аргументи в своя полза срещу потенциално решение, с което се отрича пасивното му изборително право както за народен представител (защитено и по силата на чл. 3 на Протокол 1 към ЕКПЧ), така и да бъде излъчен за министър към 10 май 2021 г. В тази фактическа и правна обстановка, считам, че е отговорност на Конституционния съд да проведе конституционната процедура така, че да не наруши правото на доверителя ми на ефективно средство за защита по смисъла на ЕКПЧ и Хартата. **Конституционният съд следва така да упражни предоставената му чрез Закона за Конституционния съд правомощие в конституирането на заинтересовани страни, че да осигури съблюдаване на основните принципи на правото на Съвета на Европа и правото на ЕС.**

IV. Искане за събиране на нови доказателства за установяване на чуждото право

Съгласно изискването на чл. 21, ал. 4 от Закона за Конституционния съд, Съдът се произнася с решение в двумесечен срок, едва след като събере достатъчно доказателства, които да му позволят да изгради вътрешно убеждение за приложението на Конституцията към правния спор.

1. В случай че Конституционният съд прецени, че моментът, към който г-н Кирил Петков е загубил канадско гражданство, се определя съгласно правилата на канадското законодателство, тогава Съдът следва да събере достатъчно доказателства за съдържанието на канадското право. Представеният Сертификат № 8138 не е годно доказателствено средство за установяване съдържанието на чужд правопорядък. Този документ представлява твърдение за факт (посочва дата), но не удостоверява и не установява правото на Канада по отношение на момента на освобождаване от гражданство, поради което Конституционният съд следва да събере допълнително доказателства в тази насока.

2. На следващо място, считам, че от съществено значение за правилното разрешаване на настоящия казус са принципите и източниците на международното публично право (МПП), което единствено регулира отношенията между държавите във

¹⁰ ЕСПЧ, *Vuckovic* и други срещу Сърбия, № 17153/11 и 29 други дела, 25 март 2014 г., точки 71 и 74 и практиката, цитирана в тях;

¹¹ Срв. стр. 107 и сл. от Наръчник по европейско право в областта на достъпа до правосъдие, Агенция на Европейския съюз за основните права и Съвета на Европа, 2016, ISBN 978-92-871-9889-1, достъпен и на https://www.echr.coe.int/Documents/Handbook_access_justice_BUL.pdf

връзка с гражданството.¹² Правото на Република България да определи кога едно лице става неин гражданин безспорно принадлежи единствено на България като израз на българския държавен суверенитет. Този принцип е добре познат в българската правна култура и мислене и не се нуждае от допълнително тълкуване. Не така стои обаче въпросът за правото, съотв. задължението на Република България да признае второ гражданство, дадено или отнето от чужда държава на българските граждани. Второ гражданството, предоставено на едно лице от дадена държава, е обвързващо за другите държави само ако е предоставено в съответствие с приложимите правила на МПП, които изискват наличието и запазването във времето на т.нар. „действителна връзка“ (genuine link). Европейската конвенция за гражданството кодифицира това правило, което се извежда от международния обичай като източник на правото, в пар. 2 на чл. 3:

„Член 3 - Компетентност на държавата

[...]

2. Това законодателство [относно гражданството – авт. бел.] трябва да бъде прието от другите държави дотолкова, доколкото е в съответствие с приложимите международни конвенции, с обичайното международно право и с общоприетите правни принципи по въпросите на гражданството.“

Показателна е практиката на Международния съд в Хага, правораздаващ въз основа на компетентността, учредена по силата на Хартата на ООН. По делото *Лихтенщайн срещу Гватемала* от 1955 г. Международният съд признава правото на Гватемала да не зачита г-н Нотебом (гражданин на Гватемала по произход) за гражданин на Лихтенщайн, тъй като основните връзки и жизнени интереси на г-н Нотебом не са с Лихтенщайн. В същото време, Международният съд отрича правото на Лихтенщайн да представлява г-н Нотебом пред Съда и да упражни право на дипломатическа защита спрямо свой гражданин в негово лице. По повод на задължението за зачитане на придобитото чуждо гражданство, Съдът постановява, че **„държава не може да претендира, че друга държава е длъжна да зачита определените от нея правила, освен ако не е действала в съответствие с тази обща цел да се създаде правна връзка на гражданството в съответствие с истинската връзка на индивида с държавата, която поема защитата на своите граждани в отношенията с други държави.“**

Признаването или непризнаването на чуждо гражданство от страна на една държава е израз на нейния суверенитет и независимост. Така например Русия прилага политика на т.нар. “паспортизация” в конфликтни зони. Следвайки тази политика в Южна Осетия, Русия предоставя едностранно руско гражданство на голям брой грузински граждани, които нямат реална връзка с руската държава и не пребивават на руска територия. Международноправната литература е единодушна, че тази политика е в нарушение на МПП и Грузия няма задължение да признае руското гражданство на тези лица. Въпреки това, именно защитата на тези „новопроизведени“ руски граждани през 2008 г. става официален повод за военната интервенция на Русия в Грузия.

¹² Следва да се отбележи, че между Република България и Канада не са сключени двустранни международни договори, нито са в сила международни конвенции и споразумения, които да уреждат въпросите за зачитане на гражданството на двете страни.

В българското право не е уредено кога и при какви условия започната от лицето процедура по отказ от чуждестранно гражданство поражда правни последици за българските институции – (i) дали от момента на едностранното волеизявление на лицето и прекъсване от негова страна на всички формални връзки със съответната чужда държава (при наличие на изразена воля, предаване на паспорт, отказ от социални и др. права – действия, извършени от доверителя ми към 21.04.2021 г.); (ii) дали от момента на волеизявлението, но само ако съществува правна сигурност към момента на произнасяне на Съда, че волеизявлението е било признато от чуждестранната държава, или (iii) от друг момент, който е определен в чуждестранното национално административно право. Нормата на чл. 110 във вр. с чл. 65, ал. 1 от Конституцията по отношение на изискването за избиране на лице, което е „български гражданин, който няма друго гражданство“ също не третира този въпрос, а и няма как това да се очаква от нормативен акт от ранга на Конституцията, който урежда основните начала на държавата и правата на гражданите, а не отделни административни процедури, камо ли признаването на административни процедури на трети държави.

Конституционният съд също изрично се е произнасял, че *„Поначало наличието на чуждо, освен българското, гражданство на едно пълнолетно, дееспособно лице е въпрос на собствен избор. Чуждото гражданство не е външно, натрапено качество на българския гражданин. Когато този гражданин желае да участва в упражняването на властта в Република България, достатъчно е да се освободи от чуждото си гражданство и да запази само българското.“* – срв. Решение № 15 от 13 септември 1995 г. по к.д. № 21/95 г. на КС. Това разбиране се допълва от особеното мнение на конституционния съдия Тодор Тодоров по к. дело № 1 от 1995 г.: *„Това право [международно признатото право на българската държава да счита определено лице само за свой гражданин – авт.бел.] на българската държава има суверенен характер. То може да бъде ограничавано само с изричното ѝ съгласие, изразено в самия договор. Изискването за спазване на националната процедура за изгубване на гражданството на другата договаряща държава е абсурдно. Това би означавало да се подчини международно признатото право на българската държава да счита определено лице само за свой гражданин при наличието на предвидените в договора условия на волята на една чужда администрация. Оказва се, че ако чуждата държава не издаде предполагаемия акт за освобождаване от гражданство (каквото задължение по договора тя няма), правото на българската държава не може да се осъществи, въпреки че са налице изрично посочените в договора условия. Подобно тълкуване обезсмисля целия договор и е в нарушение на чл. 31, ал. 1 от Виенската конвенция за правото на договорите.“*

Считам, че за изясняване на въпроса кога едно чуждо гражданство става „външно“ и „натрапено“, особено в условия на извършване на всички действия от българския гражданин за освобождаване от чуждото гражданство, които са зависещи от неговата воля и свободен избор, е необходимо събирането на допълнително доказателства и установяване на съдържанието на правния обичай като източник на международното публично право досежно наличието на „действителна връзка“ (genuine link) за зачитане на чуждото гражданство.

Конституционният съд е задължен да тълкува по такъв начин Конституцията и приложимото международно публично право, че в резултат на решението му Република България да упражни в максимална степен правата си, произтичащи от МПП в интерес

на собствения си суверенитет и в интерес на конституционно защитените права на своите граждани. Потенциален пропуск на Конституционния съд да действа по този начин би бил абдикация на Съда от конституционните му цели и функции.

Единственият начин Конституционният съд да постигне тази цел е, ако се изследва в дълбочина приложимото международно публично право. Пренебрегването на неговите разпоредби и изхождане от тесни разбирания, основани на буквален и формалистичен прочит само на Конституцията би довело именно до там България да извърши отказ от упражняване на свои суверенни права, произтичащи от МПП, както и да извърши отказ да гарантира конституционно установени и защитени от МПП права на своите граждани.

На това основание моля да ми бъде предоставена възможност да представя на вниманието на Конституционния съд становище от международен експерт по въпросите на приложимостта на международното публично право и правото, съответно задължението на Република България да зачете или отхвърли наличието на канадско гражданство в условията на извършен едностранен отказ, прекъсващ „действителната връзка“ между доверителя ми и Канада. Моля, с оглед на комплексността на настоящото доказателствено искане да ми бъде предоставен подходящ срок.

ИСКАНЕ:

1. Представям и моля да приемете като доказателства в настоящото производство документите, описани по-горе и предоставени с настоящото искане.
2. Поради изложените съображения и изчерпания предмет на делото, моля да прекратите образуваното производство по к.д. № 18/2021 г.
3. Алтернативно, в случай че не прекратите производството, моля да конституирате г-н Кирил Петков Петков като заинтересована страна в производството, да бъде изслушан в открито заседание пред Конституционния съд и да му бъде дадена възможност да представи писмено становище.
4. Моля да бъдат събрани допълнителни доказателства – експертни становища по въпросите на приложимостта на международното публично право, регулиращо правото, съответно задължението, на Република България да зачете последиците на волеизявлението на г-н Кирил Петков за отказ от канадско гражданство и последиците на протеклата административна процедура за освобождаване от гражданство по канадското право. Моля за целта да ми бъде предоставен подходящ срок.

Приложения: съгласно текста.

С уважение:

Адв. Лена Бориславова